

GeoAI Kullanım Dokumanı

Kurulum, Konfigurasyon, Çalıştırma ve Saha Operasyonu (Genisletilmiş L^AT_EX Surumu)

GeoAI

19 Subat 2026

Özet

Bu dokuman, GeoAI boru hattını (pipeline) kurulumdan üretim kosularına kadar uçtan uca anlatır. Demo (sentetik veri) ile hızlı doğrulama, gerçek veri ile proje çalıştırma (`run_project.py`), ve programatik API (`GeoAIPipeline`) kullanım senaryoları kapsanır. Ayrıca çıktı dosyalarının yorumu, hata giderme, operasyon öncesi kontrol listesi ve parametre seçim rehberi sunulur.

İçindekiler

1	Hızlı Başlangıç	3
1.1	En kısa yol: demo	3
1.2	Gerçek veri ile koku	3
1.3	Programatik API	3
2	Kurulum	3
2.1	Gereksinimler	3
2.2	Proje yapısı	4
3	Çalışma Mantığı: Girdi–Çıktı ve Skorlar	4
4	Demo Modu	4
4.1	Katman yoksa otomatik demo fallback	4
5	Gerçek Veri ile Çalışma: <code>run_project.py</code>	4
5.1	Temel konfigürasyon değişkenleri	4
5.2	Örnek akış	5
6	Veri Hazırlama Kuralları	5
6.1	Grid katmanları	5
6.2	Kuyu CSV formatı	5
6.3	CRS/extent uyumu için minimum kontrol	5
7	API Referansı: <code>GeoAIPipeline</code>	6
8	Çıktıları Yorumlama	6
8.1	Haritalar	6
8.2	Rapor metrikleri	6
9	Saha Operasyonu için Önerilen İş Akışı	6
10	Hata Giderme	7

11 Uretim Ortami Onerileri	7
12 Komut Ozeti	7
A Ayrintili Konfigurasyon Rehberi	7
B Cikti Dosya Sozlugu	8
C Operasyon Oncesi Kontrol Listesi	8
D Sik Sorulan Sorular	8

1 Hizli Baslangic

1.1 En kısa yol: demo

Kurulumun dogru calistigini dogrulamak icin demo kosusu onerilir:

```
python demo.py
```

Demo, sentetik grid katmanlari ve sentetik kuyu etiketleri uretir ve ciktilari varsayilan olarak output/ altina yazar.

1.2 Gercek veri ile kosu

Gercek veriyle calistirmek icin:

```
python run_project.py
```

run_project.py icinde KATMANLAR bos ise sistem (ayar aciksa) otomatik olarak demo fallback calistirabilir (bkz. Bolum 4.1).

1.3 Programatik API

Python icinden:

```
from geoai.pipeline import GeoAIPipeline

pipe = GeoAIPipeline(project_name="Saha_A")
pipe.add_layer("data/magnetic.grd", name="magnetic")
pipe.add_layer("data/gravity.grd", name="gravity")
pipe.add_wells("data/wells_mineral.csv", target_type="mineral")
results = pipe.run(target_types=["mineral"], target_nx=300, target_ny=300)
```

2 Kurulum

2.1 Gereksinimler

GeoAI, Python tabanlidir. Tipik bagimliliklar:

Paket	Amac
numpy, scipy, pandas	Numerik hesaplama ve veri islemleri
scikit-learn	Modelleme, CV ve metrikler
matplotlib	Harita/cikti gorselleri
rasterio (onerilir)	GeoTIFF koordinatli okuma
Pillow	TIFF fallback okuma

Kurulum:

```
python -m pip install -r requirements.txt
# veya hizli kurulum:
python setup_geoai.py
```

2.2 Proje yapisi

Tipik dizin agaci:

```
geoai/  
  pipeline.py  
  io/loaders.py  
  core/preprocessor.py  
  models/prospectivity.py  
  viz/maps.py  
  utils/reporting.py  
demo.py  
run_project.py
```

3 Calisma Mantigi: Girdi–Cikti ve Skorlar

GeoAI, her piksel konumu $\mathbf{s} = (x, y)$ icin bir ozellik vektörü $\mathbf{x}(\mathbf{s}) \in \mathbb{R}^{n_f}$ olusturur. Denetimli senaryoda hedef olasiligi:

$$P(\mathbf{s}) \approx \mathbb{P}(y(\mathbf{s}) = 1 \mid \mathbf{x}(\mathbf{s})).$$

Model cesitliliinden turetilen belirsizlik (or. ensemble dagilimi):

$$U(\mathbf{s}) = \sqrt{\sum_{m=1}^M w_m (\hat{p}_m(\mathbf{s}) - P(\mathbf{s}))^2}, \quad \sum_{m=1}^M w_m = 1.$$

Operasyonel siralama icin risk-duzeltilmis skor:

$$S(\mathbf{s}) = \text{clip}(P(\mathbf{s}) - \lambda U(\mathbf{s}), 0, 1),$$

burada λ (or. 0.3) belirsizlik cezasini ayarlar.

4 Demo Modu

Demo, kurulum dogrulaması ve uctan uca test icin tasarlanmistir.

```
python demo.py
```

4.1 Katman yoksa otomatik demo fallback

`run_project.py` icinde katman listesi bos ise, belirli bir bayrak ile sistem demo fallback calistirabilir. Bu davranisin amaci, “bos konfig” durumunda bile boru hattinin smoke-test yapılabilmesidir.

5 Gercek Veri ile Calisma: `run_project.py`

5.1 Temel konfigurasyon degiskenleri

Degisken	Anlam	Tipik deger
PROJE_ADI	Rapor/cikti adlarına yansir	Saha_A_2026
CIKTI_KLASORU	PNG/CSV/TXT cikis dizini	output/
HEDEF_TIPLERI	Problem tipi	['mineral']
KATMANLAR	Katman adi $\rightarrow$ dosya yolu	{...}
KUYU_DOSYALARI	Hedef tipi $\rightarrow$ kuyu CSV	{...}
GRID_NX, GRID_NY	Referans grid cozunurlugu	300, 300

5.2 Ornek akis

```
from geoai.pipeline import GeoAIPipeline

pipe = GeoAIPipeline(project_name="Saha_A")
pipe.add_layer("data/magnetic.grd", name="magnetic")
pipe.add_layer("data/gravity.grd", name="gravity")
pipe.add_layer("data/resistivity.tif", name="resistivity")

pipe.add_wells("data/wells_mineral.csv", target_type="mineral")

results = pipe.run(
    target_types=["mineral"],
    target_nx=300,
    target_ny=300,
    n_targets=15,
    min_prob=0.35,
    cv_folds=5,
    output_dir="output/",
    show_plots=False,
    save_plots=True,
)
```

6 Veri Hazirlama Kurallari

6.1 Grid katmanlari

Pratik kurallar:

- Tum katmanlari mumkunse ayni CRS'e (koordinat referans sistemi) getir.
- Extent (kapsam) benzer olmalı; asiri farkli extent co-registration sirasinda bilgi kaybi veya NaN artisi dogurur.
- GeoTIFF icin **rasterio** kullanimi onerilir (koordinat sadakati).
- CSV/XYZ verilerinde X, Y, Z kolonlari acik ve sayisal olmalidir.
- Cok yuksek NaN orani, hem feature kalitesini hem de egitim ornek sayisini dusurur.

6.2 Kuyu CSV formati

Beklenen minimal kolonlar: X, Y, LABEL. Istege bagli: TARGET_TYPE, DEPTH, NOTES.

```
X,Y,LABEL,TARGET_TYPE,DEPTH,NOTES
312000,4012000,1,mineral,150,cevherli zon
320000,4018000,0,mineral,,steril
```

LABEL yalnızca {0,1} olmalıdır. Gecersiz degerlerde yukleme asamasinda hata uretilmesi beklenir.

6.3 CRS/extent uyumu icin minimum kontrol

GIS tarafinda hizli kontrol:

1. Katmanlarin CRS'ini dogrula (EPSG kodu).
2. Extent'leri overlay ederek kuyu noktalarinin katmanlarin icine dustugunu kontrol et.
3. Buyuk kaymalar varsa once reprojection/warp uygula.

7 API Referansi: GeoAIPipeline

Metod	Ne yapar	Not
<code>add_layer(path, ...)</code>	Diskten katman ekler	Format otomatik algılanır
<code>add_layer_array(grid, x, y, name)</code>	Numpy ile katman ekler	Test/demo için hızlı
<code>add_wells(path, target_type)</code>	Kuyu CSV yukler	Kolonlar otomatik bulunabilir
<code>add_wells_dataframe(df, target_type)</code>	DataFrame ile kuyu ekler	<code>x,y,label</code> zorunlu
<code>run(...)</code>	Tam boru hattı	Sonuçları <code>dict</code> dondurur
<code>run_demo(...)</code>	Sentetik veriyle demo	Smoke test

8 Çıktıları Yorumlama

8.1 Haritalar

- **Prospectivity haritası:** sıcak renkler yüksek $P(s)$ değerini temsil eder.
- **Belirsizlik haritası:** yüksek $U(s)$ karar kalitesinin düşük olabileceğini gösterir.
- **Güven skoru:** $S(s) = P(s) - \lambda U(s)$ ile daha risk-averse bir sıralama sağlar.

8.2 Rapor metrikleri

- **ROC-AUC:** 0.5 rastgele, 1.0 mükemmel ayırma.
- **PR-AUC:** pozitif sınıf az olduğunda daha anlamlı.
- **Brier skoru:** daha düşük değer daha iyi olasılık kalibrasyonu.
- **Optimal threshold:** sınıf karar eşikini otomatik optimize eder (örn. F1 maksimize).

9 Saha Operasyonu için Önerilen İş Akışı

Önerilen pratik sıra:

1. Tüm jeofizik katmanları tek CRS'e getir.
2. Kuyu etiketlerini (0/1) saha logları ile doğrula.
3. Küçük grid ile hızlı deneme yap (örn. 200×200).
4. Metrikleri incele; gerekiyorsa katman/feature setini revize et.
5. Nihai kosuyu daha yüksek çözünürlükte al (örn. 500×500).
6. Top hedef listesini jeoloji ekibi ile birleştir ve sondaj planı çıkar.

10 Hata Giderme

Belirti	Muhtemel sebep	Cozum
KATMANLAR bos hatasi	Konfig bos	Demo fallback acik birak veya katman yolunu gir
Hedef cikmiyor	Kuyu yok / az pozitif	Kuyu setini artır; gecici unsupervised ciktiyi kullan
GeoTIFF koordinati bozuk	rasterio yok / CRS sorunlu	rasterio kur; katmani GIS ile kontrol et
CV grafikleri bos	Metrik anahtar uyumsuzlugu	Guncel isimleri kontrol et (auc_roc/auc_pr)
Kuyular kenara yigiliyor	CRS/extent uyumsuz	Reprojection/warp uygula; extent'i eslestir

11 Uretim Ortami Onerileri

- Kosulari **timestamp** ve **run-id** ile arsilve.
- Veri seti ve model konfigurasyonunu birlikte versiyonla (orn. Git + cikti manifest).
- Buyuk gridler icin batch boyutlarini ve CPU/RAM kullanimini izle.
- Cikti CSV/TXT dosyalarini QA kontrolunden gecirerek sahaya aktar.

12 Komut Ozeti

```
# Demo
python demo.py

# Gercek veri (KATMANLAR bossa otomatik demo fallback olabilir)
python run_project.py

# Regresyon testleri (varsa)
python -m unittest tests.test_regressions -v
```

A Ayrıntili Konfigurasyon Rehberi

Aynı kod tabanı ile farklı hedef tipleri için ayrı konfigürasyon kullanılabilir. Başlangıç değerleri:

Senaryo	HEDEF_TIPLERI	Grid	min_prob
Maden arama	['mineral']	400×400	0.35
Yeraltı suyu	['groundwater']	300×300	0.30
Coklu hedef	['mineral','groundwater']	350×350	(opsiyonel)

B Cikti Dosya Sozlugu

Dosya	Icerik	Tipik kullanim
input_layers.png	Tum giris katmanlari	Hizalama/NaN kontrolu
prospectivity_<tip>.png	P , U ve skor panelleri	Hedef bolge secimi
report_<tip>.png	Hedef siralama + metrikler	Toplantı sunumu/QA
multi_target_comparison.png	Tipler arasi karsilastirma	Kaynak dagitimi
*_targets_*.csv	Koordinatli hedef listesi	GIS/CAD aktarimi
*_report_*.txt	Metrik ve hedef ozet metni	Arsiv/izlenebilirlik

C Operasyon Oncesi Kontrol Listesi

- run_project.py icindeki dosya yollari dogru mu?
- Kuyu CSV'sinde x,y,label kolonlari dogru ve 0/1 etiketli mi?
- output/ dizininde yazma izni var mi?
- Grid cozunurlugu (nx , ny) donanim kapasitesine uygun mu?
- Son kosu metrikleri (PR-AUC, Brier) kabul esiginde mi?

D Sik Sorulan Sorular

Soru	Kisa cevap
Kuyu verisi yoksa ne olur?	Pipeline, unsupervised (anomaly tabanlı) fallback ile harita uretir.
Neden PR-AUC onemli?	Pozitifler az oldugunda ROC-AUC tek basina yaniltici olabilir.
Neden hedef sayisi sinirli?	Bagli bileşen + minimum mesafe filtreleri tekrarları azaltir.
Koordinatlar neden kaymis?	CRS/extent tutarsizligi co-registration kalitesini bozar.